

Granskarar leita nú eftir ílegu ið verjir móti elding

Ein kannning við nýggjum heilivági, sum granskarar nú gera royndir við, hevur víst, at mýs, sum fáa heilivágin, liva nógv longri enn aðrar. Ein flokkur av mús vórðu fóðraðar við heilivágnum, og hesar livdu meira enn trýggjar ferðir so leingi, sum aðrar mýs í einum eftirlitsbólki

Vilmund Jacobsen

Granskarar hava funnið eina arvafrøðiliga úrbregði, sum vísir seg at verja móti einari røð av sjúkum, sum eru knýttar at aldurstilgongd.

Uppdagingin varð gjørd í einari Amish-familju, sum býr í Indiana í USA.

Væntaði miðallivialdurin hjá fólki í hesi Amish-familju er 71 ár, men fólk í familjuni við serliga arvafrøðiliga úrbregðinum liva meira enn 10 prosent longri og kromosomirnar í kyknunum tað sama í mun til tey í familjuni, sum ikki hava hetta úrbregði - ella hesa mutatióin, sum tað eitur á fremmandamáli.

Berarar av hesi arvafrøðiligu úrbregði høvdu næstan 30 prosent lægri svøltu-insulinstøði og vóru eisini vard móti at menna diabetes.

Anti-aldingar heilivágur

Umrødda Amish-familjan livir avbyrgd í Indiana, og hevur eisini verið arvafrøðiliga og mentanarlaga avbyrgd. Soleiðis eru eisini tey flestu í bólkinum meira ella minni skyld.

Ættarfólkini hjá hesi Amish-familju komu úr Sveits til USA, og fólkabólkurin er mest kendur fyri ikki at vilja hava nútímans tøkni, sum eitt nú streym, bilar, telefon og ymiskar aðrar hentleikar.

Teirra lívsháttur hevur eisini ført til samangiftu, sum aftur hevur ført til øktan títteleika av einari røð av arvaligum sjúkum.

Umrødda úrbregðið kom í Amish-ættina við bøndrum úr Sveits,

Amish-fólkið livir eitt isolerað lív, og tey eru protestantisk kristin

sum giftust inn í Amish-samfelagið og eru helst tey einastu, sum bera hetta úrbregði.

Ein roynd við “anti-aldingar” heilivági, sum endurskapar virknadina við nevndu úrbregði, verður nú gjørd við fólki fyri at vita, um heilivágurin verjir móti nøkrum sjúkum, sum eru knýttar at aldri.

Mýs liva nógv longri

Ein kannning við heilivágnum, sum tíðarritið PNAS skrivaði um í 2014, hevur víst, at mýs, sum fáa heilivágin, liva nógv longri enn aðrar mýs.

Ein flokkur av mús, sum annars eldast ógvuliga skjótt, vórðu fóðraðar við nevnda heilivági, og hesar livdu meira enn trýggjar ferðir so leingi, sum aðrar mýs í einum eftirlitsbólki.

Kanningin vísti, at teirra lungu og æðraskipan var vard móti sjúkum, ið hava við aldurin at gera, eitt nú emfysem, sum er ein lungnasjúka - og imóti æðrakálfing.

Søga um Amish-fólk

Men, hvaðani kemur so Amish-fólkið í USA og Kanada? kunnu vit spyrja.

Sambært Wikipedia eru hetta fólk, sum í 18. og 19. hundraðalimum livdu isolerað í Evropa, eitt nú í

Sveits, Fraklandi, Týsklandi og Niðurlondum.

Tey fluttu til USA í trimum stór-

um bylgjum, ávikvíst í 1730, 1810 og í 1860.

Ein seinasta - og minni bylgja av

Ættarbólkurin er mest kendur fyri ikki at vilja hava nútímans tøkni, sum eitt nú streym, bilar og telefon

tilflytarum - kom til longu táverandi Amish-økini í USA nøkur ár seinni.

Í dag verður sagt, at Amish-samfeløg eru í 24 amerikanskum statum, Miðamerika, Suðuramerika og Kanada, men ættarfólkini eru ikki longur í Evropa.

Í Amish-samfeløgnum tosa tey eina suðurtýska dialekt, rópt Pennsylvania Dutch, og haraftrat tosa tey týskt.

Tað verður sagt, at fólk, sum tosa týskt, framvegis skilja Amish-málið, tó at tað kann vera eitt sindur torført.

Bíblían er bókstavilig

Amish-ættarfólk eru protestantisk kristin. Tey liva neyvt eftir tí, sum Bíblían sigur, og tey lesa Bíbliuna bókstaviliga.

Tey halda ikki, at børn sjálvi eru før fyri at taka stöðu til dóp, og tí halda tey ikki, at barnadópur kann gerast bindandi og praktisera tiskil vaksnamannadóp.

Amish-ættarfólkið arbeiðir hart, kvinnurnar føða nógv børn, og familjurnar liva eitt einfalt lív.

Kelda: www.helse.dk/ wikipedia